

Šárka Rámišová, *Jak zvýšit životní úroveň? Komise ÚV KSČ pro otázky životní úrovně 1963-1968.* Diplomová práce FF JU, České Budějovice 2009, 182 s. včetně příloh

Posudek vedoucího práce:

Šárka Rámišová pro svou diplomovou práci zvolila mimořádně zajímavé téma, které v sobě ukrývá dva vzájemně se prolínající aspekty – jednak otázku životní úrovně v „socialistickém“ Československu před rokem 1968, včetně pokusů o její regulování (zvyšování), a jednak vlastní činnost Komise ÚV KSČ pro otázky životní úrovně od jejího založení až do ukončení činnosti za Pražského jara 1968. Éra Rozsypalových a Šikových ekonomických reforem je jedním z projevů ideologického uvolňování státní regulace v obavě z růstu nespokojenosti obyvatel, předznamenává tak události roku 1968. Zároveň však souboru všech těchto aspektů životní úrovně v té době dosud nebyla (částečně s výjimkou Lenky Kalinové) věnována dostatečná pozornost. Z nutnosti vypořádat se s činností komise vyplývá struktura předložené práce, třebaže ve zpětném pohledu se zdá, že možná kapitoly III. a X. mohly být spojeny do jedné.

Diplomantka se pokusila představit socialistickou ekonomiku a životní styl v širokých souvislostech, z toho vyplývají vstupní kapitoly práce, následně se zaměřila na Komisi jako takovou – a zejména na rozpracování témat, která Komise diskutovala, bez faktické možnosti cokoli rozhodnout. Fungovala tak jako poradní orgán, jehož efektivnost je ovšem diskutabilní, ostatně jako u všech komisí ÚV KSČ, na druhé straně její dochovaný fond poskytuje zásadní informace k dobovému stavu života ve společnosti, včetně možnosti statistického hodnocení.

Komise samozřejmě vycházela z předpokladu, že socialistická ekonomika musí být lepší, než kapitalistická, zároveň se však ukazovalo, že tomu tak nutně není vždy – odtud tedy onen pokus o hledání třetí cesty, omezenou soutěž podniků mezi sebou.

Životní úroveň je především otázka soukromého života jedince a rodiny, z toho vyplývají témata, která diplomantka vhodně přibližuje. Vedle kulturních zážitků, které byly mimo pozornost této Komise, tak jde především o zdravotní stav obyvatelstva,

včetně úmrtnosti, porodnosti, sexuálního chování a podmínek pro zakládání rodiny (kapitoly VI., VII. a VIII. jako stěžejní části práce z hlediska přiblížení životní úrovně). V tom se odráží fakticky vše – od zkracování pracovní doby přes nesmělé počátky průmyslu služeb po otázky bydlení, které pro poválečné Československo bylo fakticky po celou dobu neuralgickým bodem, protože socialistický stát se měl postarat občanům o kvalitní bydlení, reálně toho však nebyl schopen a svou touhou vše regulovat dokonce občas působil kontraproduktivně (včetně nedostatku stavebního materiálu, omezování stavebníků atd.). To vše diplomová práce přiblížila s pochopením pro dobovou problematiku, s rozsáhlými znalostmi pramenů i dobové literatury.

Oceňuji, že Šárka Rámišová použila k vyvážení svých hodnocení i vzpomínky pamětníků (orální dějiny), zajímavé jsou i přílohy, včetně prezenční listiny ze zasedání Komise, třebaže její členové byli přiblíženi již v samotném textu. Jen zcela výjimečně se diplomantka nevyvarovala stylistických neobratností či překlepů.

Diplomovou práci rád **doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm výborně.**

doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Radošovice 9. srpna 2009